

JAK UCZYĆ SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

Numer bezpłatnej infolinii *:

00 800 6 7 8 9 10 11

* Niektórzy operatorzy telefonii komórkowej nie udostępniają połączeń z numerami 00 800 lub pobierają za nie opłaty.

Wiele informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (<http://europa.eu>).

Dane katalogowe znajdują się na końcu niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010

ISBN 978-92-79-12246-0

doi:10.2766/21037

© Unia Europejska, 2010

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Printed in Luxembourg

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE BIAŁYM BEZCHLOROWYM

JAK UCZYĆ SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH

Powitanie w językach europejskich

Świat słów

Żyjemy w epoce globalnej komunikacji, a środkiem, dzięki któremu może się ona odbywać, jest język. Eksperci szacują, że obecnie na świecie używana jest oszałamiająca liczba od 5000 do 10 000 języków, nie wspominając o wszystkich dialektach i odmianach tych języków. Najpopularniejszymi 12 spośród nich mówi około trzech piątych, a najpopularniejszymi 30 – ponad trzy czwarte ludzkości.

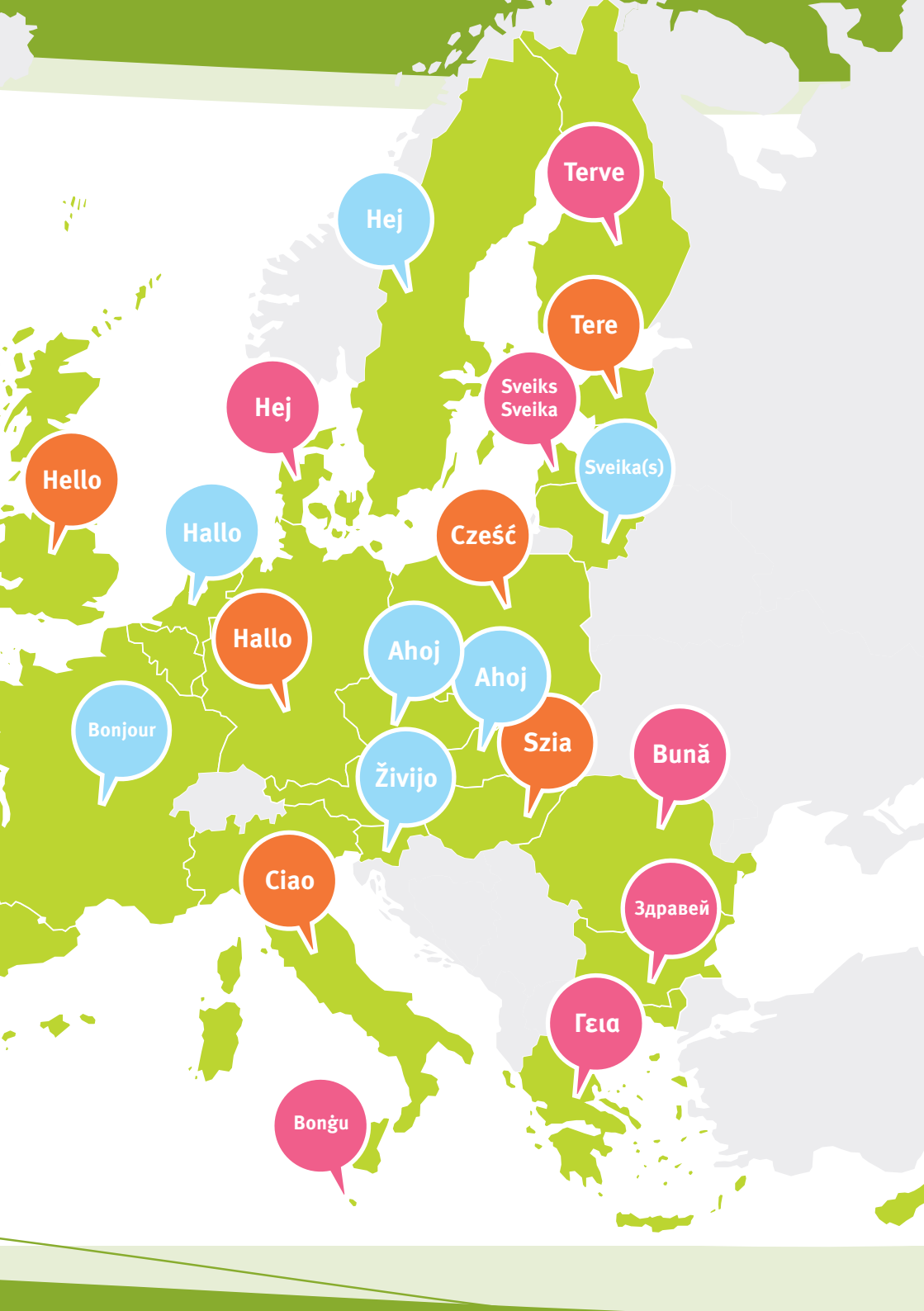
Wśród tych liczb pół miliarda obywateli 27 unijnych państw członkowskich mówi 23 językami urzędowymi, a istnieją jeszcze języki regionalne i języki mniejszości narodowych. Najpopularniejszym językiem używanym w UE jako ojczysty jest język niemiecki, którym mówi około 90 milionów ludzi. Kolejne najpowszechniej używane języki to angielski, francuski i włoski.

Dia duit

Olá

Hola

Hej

Terve

Hej

Tere

Sveiks
Sveika

Sveika(s)

Hello

Halo

Cześć

Halo

Ahoj

Ahoj

Bonjour

Szia

Bună

Živijo

Ciao

Здравей

Γεια

Bonǵu

W ramach wysiłków na rzecz promowania mobilności i porozumienia międzykulturowego UE zaliczyła naukę języków do swoich priorytetów i finansuje w tej dziedzinie liczne programy i projekty. W niniejszej broszurze objaśniono zalety nauki języków, przyjemności i trudności z nią związane, sposoby doskonalenia kompetencji językowych oraz działania UE wspierające naukę języków. Pamiętajmy: nie jest potrzebna perfekcyjna znajomość języka, aby móc się nim cieszyć.

Z duchem czasu

Językowa różnorodność Europy i świata sprawia, że uczenie się i znajomość języka obcego wiążą się z wieloma korzyściami. Znając język obcy, możemy poznawać nowych ludzi, korzystać z uroków zagranicznych wakacji i podróżować, rozwijać karierę zawodową czy zgłębiać tajniki innych kultur. Znajomość języków poszerza też nasze horyzonty.

Po tym, jak praktycznie zniesiono granice wewnątrz Unii Europejskiej, jej obywatele mają prawo mieszkać, uczyć się i pracować w dowolnym z jej krajów, jednak niewidzialną przeszkodą dla przepływu osób są języki obce. Nauczenie się innego języka zwiększa naszą mobilność.

*„Ten, kto włada językiem obcym tylko trochę,
ma z tego więcej przyjemności niż ten, kto
mówi nim dobrze. Przyjemność należy do
tych, których wiedza jest połowiczna”*

*Menschliches, Allzumenschliches 9, Aphorismus 554, Halbwissen:
Der, welcher eine fremde Sprache wenig spricht, hat mehr Freude daran,
als der, welcher sie gut spricht. Das Vergnügen ist bei den Halbwissenden.*

Friedrich Nietzsche

O tym ludzie mówią

Znajomości języków towarzyszy pewna otoczka geniuszu. Wielojęzyczność nie jest jednak wyłącznie domeną naukowców i odczytanych językoznawców – wieloma językami potrafi władać także wiele europejskich sław. Weźmy na przykład piłkę nożną, sport, który raczej nie jest kojarzony ze sprawnością językową, ale uprawiany jest przez mnóstwo zawodników biegle znających kilka języków.

Należy do nich były kapitan reprezentacji Francji i bohater narodowy Zinedine Zidane, który mówi po francusku, włosku, hiszpańsku, arabsku i berberyjsku. Ruud van Nistelrooy, słynny napastnik holenderski, włada czterema językami, a jego rodak, ceniony trener Guus Hiddink – pięcioma. Popularny był angielski napastnik, a obecnie telewizyjny komentator sportowy Gary Lineker, kiedy

jeszcze grał dla Barcelony, udzielał się jako ekspert w telewizji, mówiąc po hiszpańsku. „Uczenie się hiszpańskiego i japońskiego sprawia mi naprawdę wielką przyjemność. Poznawanie nowego języka może być świetną zabawą, poza tym możemy dowiedzieć się tyle o innych ludziach i o tym, co ich interesuje” – wyjaśnia.

Jak być mobilnym

Piłkarze nieprzypadkowo uczą się języków obcych, robią to ze względu na swą międzynarodową mobilność. „Z mojego doświadczenia wynika, że kiedy pojedziesz do innego kraju, ludzie zawsze doceniają, jeśli znasz ich język” – twierdzi były trener reprezentacji Anglii, Szwed Sven-Göran Eriksson, obecnie szkolący drużynę Meksyku.

Wieloma językami władają także słynni europejscy tenisiści, na przykład belgijskie

mistrzynie Kim Clijsters i Justine Henin, szwajcarska legenda tenisa Roger Federer czy Rosjanka Jelena Dementiewa.

Wśród osób wielojęzycznych są też reprezentanci innych dyscyplin. „Jestem znana jako sportowiec, a umiejętności językowe nadały mojej karierze nowy wymiar. Na zawodach na kontynencie często mówię po francusku i niemiecku” – mówi brytyjska maratonka Paula Radcliffe.

Język możliwości

Nauka nowego języka – podobnie jak nauka muzyki – wiąże się z pewnym wysiłkiem, ale daje wiele satysfakcji. Sama podróż może być równie emocjonująca jak jej cel, co potwierdzi każdy, kto wyruszył w tę drogę.

„Uczenie się języków to dla mnie możliwość porozumiewania się z ludźmi

z różnych części świata i innych kultur. To dla mnie bardzo ważne, bo moją pasją są podróże – mówi Celia, Hiszpanka znająca cztery języki. – Uczenie się języków sprawia mi dużą przyjemność, choć to czasem trochę frustrujące, kiedy widzi się, jak dużo jeszcze trzeba się nauczyć, mimo że zna się dany język całkiem dobrze”.

Dodatkowo znajomość języków otwiera możliwości podjęcia pracy w UE w dziedzinach związanych z językami, takich jak tłumaczenia ustne lub pisemne. Osoby posługujące się językami obcymi mogą starać się o pracę w turystyce, wydawnictwach oraz międzynarodowych organizacjach lub korporacjach.

Znajomość języka daje nam klucz do innych kultur i społeczeństw.

„Prawdziwa podróż odkrywcza polega nie na poszukiwaniu nowych krain, lecz na nowym spojrzeniu”

La Prisonnière: Le seul véritable voyage, [...] ce ne serait pas d'aller vers de nouveaux paysages, mais d'avoir d'autres yeux.

Marcel Proust

Posługiwanie się językiem obcym może dać nam właśnie to „nowe spojrzenie” – możliwość rozmawiania z ludźmi w ich języku i bezpośredni kontakt z kulturą i literaturą danego miejsca.

Można powiedzieć, że nowy język otwiera przed nami całą krainę nowych możliwości. Jak to ujął psycholingwista Frank Smith: „Jeden język ustawia nas

w korytarzu życia. Dwa języki pozwalają otworzyć każde drzwi na naszej drodze”.

Zrozumieć lepiej

Znajomość języków obcych jest ważnym środkiem umożliwiającym porozumienie między ludźmi różnych społeczności. W miarę jak świat kurczy się do rozmiarów globalnej wioski i stopniowo staje się

międzynarodową społecznością istot rodzaju ludzkiego, potrzeba dialogu i porozumienia międzykulturowego jest ważniejsza niż kiedykolwiek. Jednak, jak zauważył Nelson Mandela, przywódca

ruchu wolnościowego w RPA, jedna *lingua franca* to za mało: „Kiedy mówisz do kogoś w języku, który on rozumie, trafiasz do jego umysłu. Kiedy mówisz do niego w jego ojczystym języku, trafiasz do jego serca”.

„Kto nie zna języków obcych,
nie wie nic o własnym”

Maximen und Reflexionen IV 237:
Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen.

Johann Wolfgang von Goethe

Pisarze

Niektórzy potrafią osiąść taką biegłość w posługiwaniu się językiem obcym, że mogą w nim tworzyć literaturę. Jednym z najświetniejszych przykładów jest tu Józef Konrad Korzeniowski (Joseph Conrad), narodowości polskiej, powszechnie uznawany za jednego z największych powieściopisarzy piszących w języku angielskim. Osiągnięcie to jest tym bardziej niezwykle, że Conrad nauczył się angielskiego dopiero w wieku dwudziestu kilku lat, kiedy to służył na okrętach brytyjskiej floty handlowej.

Inni pisarze wielojęzyczni to na przykład czesko-francuski powieściopisarz Milan Kundera, który dokonuje autorskiej korekty francuskich tłumaczeń swoich książek, oraz rosyjsko-amerykański pisarz Vladimir Nabokov, który miał na koncie dziewięć powieści napisanych po rosyjsku, zanim stworzył jedno z największych dzieł współczesnej literatury angielskiej.

Współcześnie tworzy Vassilis Alexakis, piszący po francusku i grecku. W 2007 r. otrzymał Grand prix du roman de l'Académie Française, należąca do najbardziej prestiżowych francuskich nagród literackich. Jedno z najświetniejszych jego dzieł, *Les mots étrangers* (*Obce słowa*) opisuje kulturową i językową podróż przez Francję, Grecję i Republikę Środkowoafrykańską, gdzie narrator postanawia nauczyć się głównego języka tego kraju, *sango*.

Inwestowanie w język

Niektórzy uczą się języków ze względów czysto praktycznych. „Nauczyłem się francuskiego, ponieważ potrzebowałem go w pracy oraz do porozumiewania się z mieszkańcami kraju, w którym mieszkam” – wyjaśnia Angel, bułgarski informatyk mieszkający w Belgii.

Inni podają bardziej złożone powody. „Nauczenie się języka francuskiego przyniosło mi korzyści zawodowe – twierdzi Simon, brytyjski menedżer. – Pozwoliło mi też nawiązywać kontakty z francuskojęzycznymi osobami na całym świecie”.

Znajomość języka obcego może umożliwić nam wykorzystanie szans edukacyjnych czy zawodowych. Może przyspieszyć też nasz awans zawodowy, dając przewagę nad konkurencyjnymi kandydatami na dane stanowisko. Dušan, czeski konsultant, mówi, że znajomość niemieckiego

otworzyła przed nim szanse na rozwój kariery, ułatwiając kontakty z sektorem bankowości w Austrii i Niemczech. Zauważył, jak wraz z przemianami politycznymi w byłej Czechosłowacji zmieniło się podejście do języków: kiedyś rosyjski był językiem, którego nauczanie było obowiązkowe, następnie odrzucono go z powodów politycznych, a ostatnio znów cieszy się popularnością i jest używany głównie w celach biznesowych.

Przewaga nad konkurencją

Kadra zarządzająca posługująca się wieloma językami może poprawić konkurencyjność firmy. Tym samym brak znajomości języków może wiązać się z wymiernymi kosztami ekonomicznymi. Dla przykładu, 11% ankietowanych małych i średnich przedsiębiorstw stwierdziło w ostatnim ogólnounijnym badaniu, że straciło kontrakty, ponieważ zabrakło im niezbędnych kompetencji językowych.

Jeden z włoskich producentów środków chemicznych i materiałów ściernych dla przemysłu samochodowego, który jest w trakcie ekspansji na rynki zagraniczne, podał, że znalezienie pracowników o odpowiednich zdolnościach językowych umożliwiających pełnienie roli pośredników było niezwykle trudne. Firma stara się przekonać włoskie uczelnie wyższe do promowania nauki języków.

Także w Polsce sytuacja nie jest inna. „Rozmawiałam ze sfrustrowanymi ludźmi w lokalnych izbach handlowych, które pomagają małym firmom... Częściej, niż gotowi byli to przyznać, ich wysiłki szły na marne, ponieważ firmy nie dysponowały pracownikami ze znajomością języków” – mówi Sabina Klimek, członek wspieranego przez UE forum biznesowego na temat wielojęzyczności.

Pracodawcy i pracownicy są często świadomi tej sytuacji. Na przykład w wielu

ofertach pracy w Belgii wymaga się od kandydatów znajomości co najmniej dwóch urzędowych języków kraju oraz jednego z powszechniejszych języków europejskich. Aż trzy czwarte dużych przedsiębiorstw w Europie posiada programy zatrudniania kadry ze znajomością języków.

Wiele europejskich uczelni wyższych oferuje programy nauczania w językach obcych, zarówno po to, by przyciągnąć zagranicznych studentów, jak i w celu poprawienia mobilności studentów miejscowych. Niektóre uczelnie litewskie udostępniają programy w językach angielskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim. W Belgii, w Republice Czeskiej i w Rumunii wybrane uczelnie oferują studia dyplomowe z zakresu nauk przyrodniczych, historii i geografii z przedmiotami dodatkowymi w językach obcych, w niektórych przypadkach umożliwiając uzyskanie podwójnego dyplomu.

Język dla wszystkich

Osoby w niekorzystnej sytuacji, w tym osoby wykluczone społecznie lub ekonomicznie oraz osoby niepełnosprawne fizycznie lub umysłowo, często nie mają możliwości, motywacji i dostępu do zasobów potrzebnych do podniesienia swoich kompetencji językowych. Finansowany przez UE projekt „Allegro”¹ ma na celu umożliwienie osobom z takich grup uczenia się języków przez zastosowanie innowacyjnych, łatwo dostępnych metod nauczania.

Wielu z tych, którzy wzięli udział w projekcie, uwierzyło dzięki temu w swoje możliwości. „Wcale nie jesteśmy gorsi od innych” – powiedział niepełnosprawny uczestnik kursu z Hiszpanii. Projekt stanowił też wyzwanie dla sposobu postrzegania przez nauczycieli zdolności uczniów z różnych środowisk. „To przywilej móc uczyć tak zmotywowanych i zaangażowanych uczniów” – stwierdził nauczyciel pracujący z pensjonariuszami zakładu karnego w Nottingham. Uczniowie odwzajemniali ten entuzjizm. „To jest fajne. Powiedźcie tej Komisji Europejskiej, że chcemy więcej niderlandzkiego” – powiedział jeden z więźniów.

¹ <http://allegro.acs.si>

Zrobić pierwszy krok

Ludzie, którzy nie zaczęli się jeszcze uczyć języka obcego, mogą mieć obawy lub odczuwać lęk, podobnie jak ktoś, kto patrzy na morze, nie umiejąc pływać. Ale uczenie się języka jest trochę jak nauka pływania, zadziwiająco łatwe, gdy zrobi się pierwszy krok.

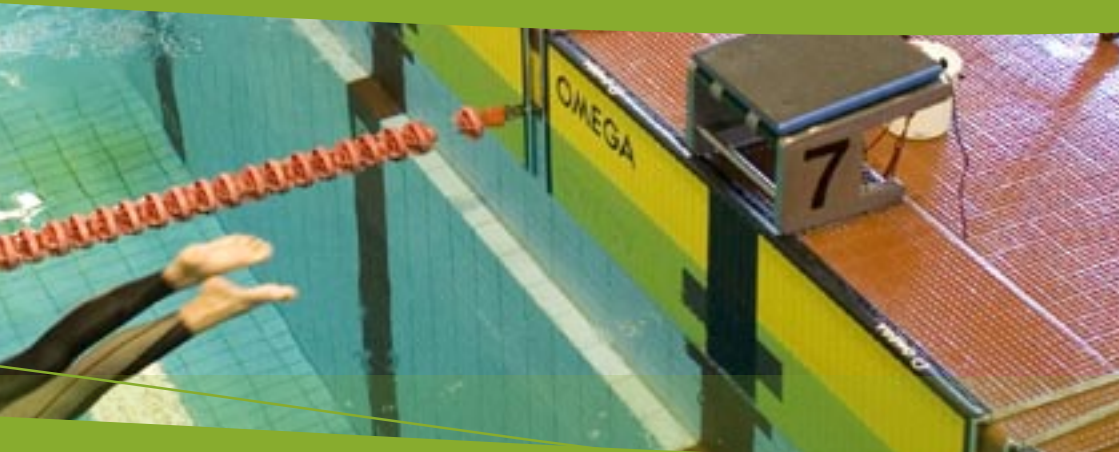
Mimo że języków obcych mogą uczyć się ludzie pochodzący z różnych środowisk i na każdym poziomie edukacyjnym, wiele osób uważa, że jest to wyzwanie, do zmiernienia się z którym nie posiadają odpowiednich zdolności. Wielu ludziom pasję do języków zaszczepiają nauczyciele, ale często ma to miejsce w szkole, gdzie nie docenia się jeszcze wartości języka i gdzie klasówki i egzaminy mogą odstraszać od nauki. „Szkoła zwykle nie zapewnia odpowiednich umiejętności komunikacyjnych –

twierdzi Caroline, urzędniczka z Belgii. – Doświadczenia wyniesione ze szkoły często zniechęcają ludzi do nauki języków w późniejszym życiu”.

Czy mamy czas

Największą przeszkodą są obowiązki, jakie niesie ze sobą życie. „Zawsze jestem zajęty. Nie mam czasu na naukę” – skarży się Reinald, belgijski grafik. Jednak wielu uczących się przekonało się, że wygospodarowanie sobie czasu daje niezwykle rezultaty.

Motywację może także osłabiać posługiwanie się powszechnie używanym na świecie językiem. „Jeżeli zna się angielski, nie potrzeba niczego więcej – przyznaje Neil, brytyjski redaktor. – Ale podjęcie wysiłku nauczenia się innego języka daje dużo radości i możliwość zrozumienia innych”.

Niektórzy uważają, że są zbyt starzy na naukę. „W moim wieku bardzo trudno jest nauczyć się języka” – twierdzi Daniel,

menedżer po pięćdziesiątce. Jednak miliony osób przekonały się, że na poznanie nowego języka nigdy nie jest za późno.

Nie potrzebuję napisów

Znakomite kino europejskie pełne jest gwiazd posługujących się kilkoma językami, takich jak na przykład francuscy aktorzy – Juliette Binoche i Jean Reno, Brytyjki – Charlotte Rampling i Vanessa Redgrave, Hiszpanie – Penelope Cruz i Antonio Banderas, Szwed Max von Sydow czy Greczynka Irene Papas.

„Miałam to szczęście, że rodzice nauczyli mnie trzech języków. Z matką rozmawiałam w języku niderlandzkim, z ojcem po włosku, a w szkole nauczyłam się niemieckiego. Najważniejszym językiem jest jednak dla mnie włoski” – wyjaśnia szwajcarsko-włoska aktorka i modelka Michelle Hunziker.

Proste jak alfabet

Ludzie zniechęcają się do nauki języka, ponieważ myślą, że poznanie całego słownictwa i gramatyki zajmie im resztę życia. Jednak badania wskazują, że przy odpowiednich metodach i motywacji większość ludzi może nauczyć się przynajmniej podstaw języka obcego.

Przykładem mogą być osoby w trudnej sytuacji, które często dorastają, nie poznawszy nigdy żadnego języka obcego, a nierzadko nie umiejąc pisać i czytać w języku ojczystym. Sytuacja ta jest jednak spowodowana raczej warunkami społecznymi, w których żyją aniżeli brakiem zdolności. Obszernie udokumentowano to w ramach wspieranego przez UE projektu „Allegro”.

Nauka języka – nawet języka ojczystego – może trwać całe życie, ale przecież nie musimy pisać wierszy ani książek w tym języku.

Młodość a doświadczenie

Powszechnie uważa się, że języków najlepiej uczą się dzieci. Mają one bardziej elastyczny umysł, mniej zahamowań i dużo czasu, lubią też naśladować mimikę. Dziecięca umiejętność uczenia się dobrej wymowy sprawia, że brzmią one bardziej przekonująco. Ale dorośli także mają atuty: lepiej znają mechanizmy i struktury językowe i łatwiej uczą się gramatyki. Osobom dorosłym ze środowisk imigranckich często udaje się poznać język kraju, w którym

żyją, w stopniu równie dobrym co ich dzieciom, ale rzadko są oni w stanie nauczyć się dobrej wymowy.

Dlatego właśnie twierdzenia, że ktoś jest „za stary”, nie można uznać za prawdziwe. Finansowany przez UE projekt „JoyFLL” udowodnił to w nowatorski sposób, wykorzystując silne więzi między dziadkami i wnukami do zachęcenia ich do nauki języków.

Określ swój poziom

Ludzie bez żadnej znajomości danego języka potrafią zrozumieć zaskakująco wiele. Jest tak szczególnie w wypadku języków należących do tej samej rodziny. Mechanizm ten sprawdza się jednak także w wypadku dalekich, całkowicie nieznanych języków dzięki zjawiskom znanym jako „kompetencja dyskursywna” i „wzajemne zrozumienie” (*intercomprehension*).

Wzajemne zrozumienie – słowo „woda” w głównych grupach języków europejskich

Języki germańskie	Języki romańskie	Języki słowiańskie
vand (duński)	eau (francuski)	вода (bułgarski)
water (niderlandzki)	acqua (włoski)	voda (czeski)
water (angielski)	água (portugalski)	voda (chorwacki)
Wasser (niemiecki)	apă (rumuński)	woda (polski)
vatn (islandzki)	agua (hiszpański)	вода (rosyjski)
vatten (szwedzki)		вода (serbski)
vatn/vann (norweski)		voda (słoweński)
		voda (słowacki)

Istnieje też strona internetowa² finansowana ze środków UE, na której znaleźć można interaktywne ćwiczenia ilustrujące to zjawisko.

² <http://www.eu-intercomprehension.eu>

Mówienie językami

W jakim stopniu uda nam się nauczyć języka, zależy od naszych potrzeb, chęci, motywacji, zdolności i energii, jaką możemy poświęcić temu zadaniu. Naukowcy posługujący się w pracy językiem obcym czy wysokiej klasy specjalistami, tacy jak lekarze, potrzebują oczywiście bardzo dużej biegłości.

Jednak do wielu innych celów wystarczający i osiągalny jest poziom średnio zaawansowany, pozwalający na komunikowanie się w dość szerokim zakresie.

Nawet podstawowa znajomość języka może być niezwykle satysfakcjonująca. Aby to udowodnić, wspierany przez UE projekt „InLET”³ wykorzystał olimpiadę w 2004 r. do zapoznania przyjeżdżających gości z językiem greckim, ucząc ich kilku podstawowych zwrotów, dzięki

czemu pobyt w Grecji mógł być dla nich bardziej atrakcyjny. W projekcie „FEEL”⁴ wykorzystano podobny pomysł w odniesieniu do dziesięciu języków krajów, które weszły do UE w 2004 r.

Słowo od eksperta

Zarówno początkujący, jak i zaawansowani mogą poprawić swoje kompetencje językowe, robiąc kilka rzeczy innych niż uczęszczanie na kursy. Oto kilka przydatnych wskazówek i narzędzi, opracowanych na podstawie doświadczeń uczniów i nauczycieli.

Wskazówki

- **Trening czyni mistrza** to stare przysłowie, ale jak zawsze aktualne. Znajomości języka nie da się nabyć w sposób magiczny, przychodzi ona po latach ćwiczeń.

³ <http://www.ea.gr/ep/inlet>

⁴ <http://www.feel.vdu.lt>

„Ćwiczenia, ćwiczenia, ćwiczenia – radzi Sandra z Francji. – Język poznałam biegle, dopiero gdy zaczęłam używać go na co dzień”.

- **Nie ma się czego wstydzić.** Wielu ludzi, szczególnie starszych, niechętnie ćwiczy języki obce, ponieważ są nieśmiali lub obawiają się popełniania błędów. „Ludzie cię nie wyśmieją, jak się pomylisz – zapewnia Simon, brytyjski menedżer. – Cieszy ich i imponuje im znajomość języka, nawet jeśli jest ona ograniczona”.
- **Baw się i ciesz się** zdobywanym doświadczeniem. Jeśli podchodzi się do nauki języka jako do nudnego i męczącego zadania, nie będzie ona efektywna, a motywacja będzie spadać. Istnieje całe mnóstwo sposobów na urozmaicenie i uatrakcyjnienie procesu nauki. „Uczenie się języka

to nie sprawdzian, trzeba czerpać z tego przyjemność” – podpowiada Cristina, konsultantka z Włoch.

- **Ucz się tak, jak lubisz.** Każdy uczy się na swój sposób, dlatego najlepiej jest eksperymentować i samemu określić, co jest dla nas skuteczne. Warto zaplanować naukę języka w taki sposób, aby odpowiadała ona nam i naszemu trybowi życia.
- **Używaj języka regularnie.** Podobnie jak z samochodem – nieużywany język stanie się niezdarny i zardzewieje.
- **Realistyczne podejście.** Nie ucz się wszystkiego na raz. Ustal jasne i realistyczne cele.
- **Co było, a nie jest...** Niektórzy uważają, że skoro nie udało się im nauczyć języka w szkole, nie uda im się to

także w późniejszym życiu. Jednak wiele osób, którym nie szło w szkole, uczy się języka później, po części za sprawą atrakcyjnych i skutecznych, nowoczesnych metod, a po części za sprawą większej motywacji do nauki.

- **Nowy sposób myślenia.** Uczenie się języka wiąże się z poznaniem nowych sposobów myślenia i działania.
- **Zanurz się.** Warto obcować z nowym językiem tak dużo, jak to możliwe.

Gimnastyka umysłu

Rozpowszechniony jest pogląd, że uczenie się kilku języków zaśmieca umysł. Badania jednak wskazują, że im więcej języków znamy, tym łatwiej jest nam uczyć się następnych. „Znajomość więcej niż jednego języka jest pomocna. Łatwiej jest się przystosować, łatwiej wymówić pewne słowa i samogłoski” – twierdzi amerykański aktor duńskiego pochodzenia Viggo Mortensen.

Językoznawcy odkryli też, że znajomość więcej niż jednego języka przynosi korzyści także w innych obszarach, takich jak umiejętność logicznego myślenia czy wyniki naukowe. Udowodniono na przykład, że dzieci dwujęzyczne lepiej rozwiązują zadania zawierające informacje wprowadzające w błąd.

Poznanie nowych języków niesie za sobą także inne korzyści, jak twierdzą znane osobistości. Brytyjski komik i gwiazda grupy Monty Pythona John Cleese twierdzi: „Uczenie się języków sprawia, że nasz umysł jest silniejszy i bardziej elastyczny. Posługiwanie się nimi pozwala nam poznawać świat w zupełnie nowy sposób”.

Jak i gdzie uczyć się języków obcych?

- **Wybór metody.** Istnieje wiele metod nauczania, takich jak zajęcia klasowe, nauka we własnym zakresie, kursy telefoniczne, kursy zagraniczne, nauka przez Internet itd. Wybierz metodę, która ci najbardziej odpowiada.
- **Utrzymać kurs.** Zwykle znalezienie szkoły językowej nie stanowi problemu – wystarczy zajrzeć do książki telefonicznej lub Internetu. Ważne jest jednak, aby wybrać odpowiednią szkołę. Dobrze jest przed zapisaniem się na kurs odwiedzić taką szkołę i porozmawiać z nauczycielami, zapoznać się z niezależnymi ocenami placówki i zapytać znajomych o opinię.
- **Wykorzystać media.** Dziś, gdy dzięki telewizji satelitarnej i kablowej oraz Internetowi możemy łatwo uzyskać dostęp do kanałów radiowych i telewizyjnych z całego świata, w prosty sposób można znaleźć materiały w języku, którego się uczymy.

- **Sieć języków.** Internet jest potężnym źródłem, często bezpłatnych, materiałów i narzędzi do nauki języków. Łatwo można znaleźć internetowe kursy językowe, słowniki, gry edukacyjne, fora, pomoc językową, materiały wideo, ćwiczenia na słuchanie, uproszczone wersje książek itp. Oprócz tego w Internecie publikowanych jest we wszystkich językach mnóstwo oryginalnych materiałów, takich jak gazety czy czasopisma.
- **Tandemy językowe.** Zorganizuj wymianę konwersacji z rodzimym użytkownikiem języka, którego się uczysz, w zamian za konwersacje w twoim języku. W ten sposób dwie osoby mają okazję poćwiczyć.
- Zapisz się do jednego z **klubów językowych**, które są w Europie nie tylko popularnym sposobem na naukę języków, ale i formą życia towarzyskiego.
- **Materiały dotyczące kultury.** W miarę poznawania języka warto zacząć poznawać jego kulturę poprzez książki, muzykę, filmy itd. Filmy na DVD można zwykle oglądać w kilku językach, czy to w formie z lektorem, czy z napisami. Dostępnych jest też wiele audiobooków w wielu językach, często czytanych przez słynnych aktorów.
- **Korespondencja** to tradycyjny sposób na doskonalenie umiejętności językowych, poznawanie innych społeczności i kultur oraz zawieranie znajomości. W erze cyfrowej skutecznym narzędziem do porozumienia się ponad granicami językowymi i społecznymi może być Internet. Za jego pośrednictwem osoby uczące się języka mogą korzystać z wyspecjalizowanych witryn, a także zawierać znajomości w tym języku na portalach społecznościowych, takich jak „Facebook” czy „MySpace”. Strona „Lingu@net Europa” zawiera bazę

danych adresów poczty elektronicznej osób, z którymi można korespondować, natomiast „Lingoland”⁵ to atrakcyjna platforma promująca wymianę językową i kulturową młodzieży szkolnej w wielu krajach Europy.

Czyny są ważniejsze niż słowa

Języki są jednym z priorytetów Unii Europejskiej. Język to integralna część naszej tożsamości i najbardziej bezpośredni wyraz kultury. Różnorodność językowa to w Europie rzeczywistość. W Unii Europejskiej, opierającej się na zasadzie jedności w różnorodności, umiejętność porozumiewania się kilkoma językami jest koniecznością, zarówno dla obywateli, jak i organizacji i firm.

UE nie tylko ceni wielojęzyczność, ale także ją propaguje. Promocja nauki języków

i różnorodności językowej to jeden z celów wartego 7 mld euro programu uczenia się przez całe życie (2007–2013). Wszystkie elementy składowe tego programu – programy „Comenius”⁶ (szkoły), „Erasmus”⁷ (uczelnie wyższe), „Grundtvig”⁸ (kształcenie dorosłych) oraz „Leonardo da Vinci”⁹ (kształcenie i szkolenie zawodowe) – wspierają naukę języków.

Pomocą objęte mogą zostać wszystkie języki świata, jednak głównym założeniem programu jest wspieranie języków UE w celu promowania lepszej komunikacji i mobilności na terenie Europy. Program wspiera partnerstwo, asystenturę i szkolenia nauczycieli, językowe przygotowanie pod kątem mobilności

⁶ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc84_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc80_en.htm

⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc86_en.htm

⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc82_en.htm

⁵ <http://www.lingoland.net/intro.php>

w Europie, wielostronne projekty i sieci, konferencje, kampanie informacyjne i działania na rzecz mobilności.

Pomoce językowe

Niektóre z tych działań mają w szczególności na celu umożliwienie nauczycielom wspólnego opracowywania materiałów i metod edukacyjnych. Projekt „Jednoczenie Europy poprzez kultury” (Uniting Europe Through Cultures) ma na celu opracowanie kompleksowych programów szkoleniowych dla nauczycieli pracujących z dorosłymi. Promuje on między innymi uczenie się języków rzadko dostępnych w europejskich placówkach edukacyjnych.

Jednym ze sposobów na poznanie lub poprawienie znajomości języka jest złożenie wniosku o przyznanie unijnego stypendium wspierającego mobilność, dzięki któremu można studiować, szkolić się lub pracować w innym kraju. Pozwala

to nie tylko na zdobycie dodatkowej wiedzy i umiejętności, ale także na lepsze poznanie języków obcych oraz społecznej i kulturowej specyfiki innych krajów.

Nauka w drodze

„Erasmus”, jeden z najbardziej znanych unijnych programów edukacyjnych, zawdzięcza nazwę holenderskiemu humaniście Erazmowi z Rotterdamu, który sam był poliglotą i przez całe życie podróżował między największymi ośrodkami akademickimi piętnastowiecznej Europy. Dzięki projektowi studenci mogą przez okres od trzech miesięcy do roku studiować na zagranicznej uczelni europejskiej, poszerzając swoją wiedzę, poznając inne społeczeństwa i kultury oraz doskonaląc znajomość języków.

Mathieu, Francuz, który studiował prawo na paryskiej Sorbonie, zafascynował się

językiem hiszpańskim i kulturą hiszpańską podczas wymiany w ramach programu „Erasmus”. „Moim kolegom Hiszpania kojarzyła się ze słońcem, festą i sjestą, natomiast dla mnie Madryt był raczej sercem dynamicznie rozwijającego się kraju i bogatej, niezwykle ciekawej kultury – wspomina. – Program »Erasmus« trwał tylko pół roku, ale ponieważ chciałem lepiej poznać Hiszpanię, zdecydowałem się odbyć tam praktykę, a potem magisterium, co wydłużyło mój pobyt o kolejne dwa lata”!

Na podobnej zasadzie działa wspierany przez UE „Wolontariat europejski” – akcja, która umożliwia młodym ludziom wykonywanie pożytecznej pracy w innych krajach i jednocześnie poznawanie języków i kultur tych krajów.

Tygiel brukselski

Składająca się z 27 państw członkowskich UE funkcjonuje, używając

przyprawiającej o zawrót głowy mieszanki 23 języków urzędowych. Oznacza to, że Unia posługuje się większą liczbą języków niż ONZ, który przy ponad 190 członkach używa 6 języków!

Służby tłumaczeniowe Komisji Europejskiej, obejmujące około 1750 tłumaczy pisemnych i 500 etatowych tłumaczy ustnych, są największe na świecie.

Jednak mimo konieczności operowania coraz większą liczbą języków (początkowo było ich tylko 4) instytucje unijne działają zaskakująco sprawnie. Parlamentarzystom europejskim omawiającym ostatnie propozycje legislacyjne czy też liderom UE obradującym nad najnowszymi wydarzeniami światowymi – tłumacze ustni, pracujący w specjalnie wyposażonych kabinach, zawsze pomagają w komunikacji.

Całkowity koszt zarządzania urzędowymi językami unijnymi to mniej niż 2,55 euro na obywatela – zaskakująco niska cena za demokrację i zapewnienie sprawiedliwego traktowania.

Wyrazić demokrację

Ta polityka językowa dobrze ilustruje działanie unijnej demokracji: promuje przejrzystość, zapewnia obywatelom prawo do informacji, a także pozwala chronić kulturową i językową różnorodność Unii.

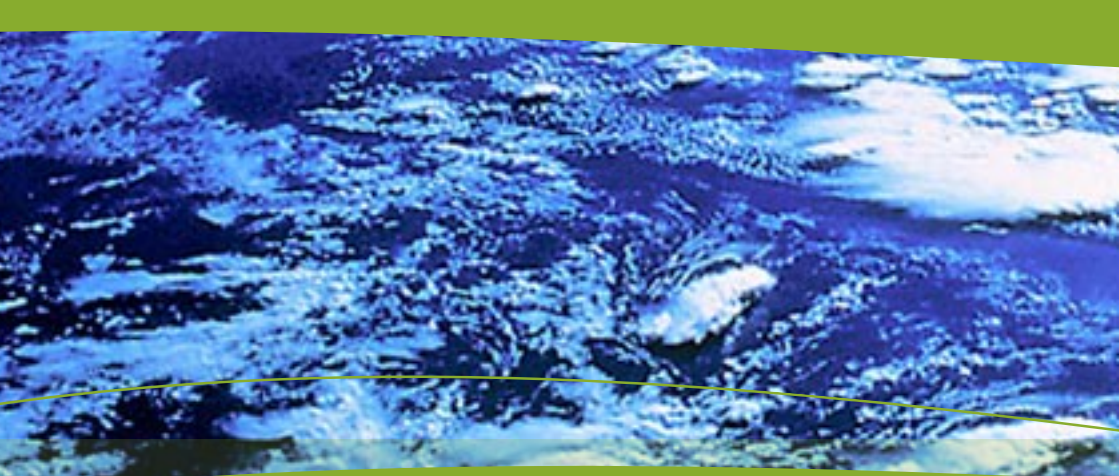
Całe prawo unijne musi być dostępne we wszystkich urzędowych językach UE. Jest to ważne, ponieważ prawo jest skomplikowane i dotyczy wszystkich, tak więc obywatele i prawodawcy muszą mieć wgląd w jego szczegóły we własnym języku. Obywatele mogą też zgłaszać zażalenia do unijnego rzecznika praw obywatelskich we własnym języku.

Parlamentarzyści europejscy mają prawo przemawiać w imieniu swoich wyborców w języku rodzimym, podobnie jak europejscy ministrowie podczas oficjalnych spotkań Rady.

W ten sposób UE chroni swoją różnorodność kulturową, gwarantując, że każdy z nas mówi tym samym językiem demokracji.

Ogólne linki

- Unijna **strona poświęcona wielojęzyczności** zawiera najświeższe informacje na temat inicjatyw UE związanych z językami: http://ec.europa.eu/education/languages/index_pl.htm
- **Portal językowy serwisu Europa** zawiera informacje o wszystkich językach urzędowych UE, w tym na temat nauki języków. Strona internetowa: <http://europa.eu/languages/pl/home>

- Za pośrednictwem unijnych programów istnieje wiele **możliwości finansowania** nauki języków przez obywateli. Strona internetowa: http://ec.europa.eu/education/languages/eu-programmes/index_pl.htm?cs_mid=185
- Listę europejskich **instytutów związanych z językami i kulturą** można znaleźć na następującej stronie: http://ec.europa.eu/education/languages/networks/index_pl.htm?cs_mid=215
- **EVE – platforma elektroniczna** zawierająca wyniki projektów finansowanych przez Komisję Europejską: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/alfresco/faces/jsp/browse/browse.jsp

Projekty z zakresu języków

- Serwis **eTandem Europa** to pośrednik dla osób uczących się języków w całej Europie, pragnących wykorzystać metodę „tandemu językowego” w nauce. Witryna pomaga znaleźć partnera obcokrajowca, z którym możemy uczyć się języka na zasadzie wymiany poprzez pocztę elektroniczną, komunikatory VOIP lub konferencje wideo. Strona internetowa: <http://www.slfruhr-unibochum.de/index.html>
- **Communicating in Multilingual Contexts (CMC)** (Komunikacja w kontekście wielojęzyczności) to witryna przeznaczona dla studentów, pomagająca im przed wyjazdem na studia zagraniczne doskonalić umiejętności komunikacyjne w sześciu językach europejskich (angielskim, włoskim, hiszpańskim, niemieckim, portugalskim i słoweńskim). Strona internetowa: <http://www.cmcproject.it/cmcproject/start.asp>
- **Hocus & Lotus** to zabawna strona do nauki języków dla dzieci

(w wieku od dwóch do dziecięciu lat) zawierająca wiele materiałów edukacyjnych opracowanych z wykorzystaniem najnowszych metod psycholingwistycznych. Pomaga dzieciom poznać podstawy nowego języka (angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego) przez przygody dwóch bohaterów o imionach Hocus i Lotus, będących w połowie dinozaurami i w połowie krokodylami. Strona internetowa: <http://www.eng.hocus-lotus.edu/template.php?pag=70953>

- **W 80 dni dookoła Europy** to strona przeznaczona dla osób indywidualnych i grup uczących się w domu lub szkole. Uczniowie wyruszają w wirtualną podróż po Europie, doskonaląc umiejętności w zakresie słuchania, czytania, pisanie i rozumienia na trzech poziomach. Dostępna jest nauka ośmiu języków: hiszpańskiego, francuskiego, włoskiego, niemieckiego, portugalskiego, rumuńskiego, angielskiego

i szwedzkiego. Strona internetowa: <http://europensemble.crdp-nantes.eu>

- **Lingu@net Europa** oferuje przydatne zasoby, pomoc i porady dla osób uczących się języków. Strona zawiera narzędzia samooceny i informacje na temat metod edukacyjnych, umożliwia także wymianę maili i udział w czatach lub dyskusjach. Strona internetowa: <http://www.linguanet-europa.org/plus/welcome.htm>
- **Lost in...** Ta interaktywna gra komputerowa przeznaczona jest dla Anglików i Niemców, którzy chcą nauczyć się czeskiego, duńskiego, niderlandzkiego lub polskiego. Mogą z niej korzystać zarówno początkujący, jak i bardziej zaawansowani uczniowie. Strona internetowa: <http://www.lost-in.info/en/html/home.html>
- **Mission Europe** zaprasza słuchaczy radiowych do wzięcia udziału w misji

ratowania Berlina, Paryża lub Krakowa i jednocześnie nauki niemieckiego, francuskiego lub polskiego. Stronę opracowały trzy publiczne stacje radiowe przy wsparciu UE. Strona internetowa: <http://www.mission europe.eu>

- **Oneness** oferuje internetowe kursy dla osób chcących poznać mniej popularne języki europejskie – estoński, fiński, litewski, polski i portugalski. Strona internetowa: <http://www.oneness.vu.lt>
- **Soccerlingua** pomaga nastolatkom zabrać się za naukę języków obcych –

angielskiego, francuskiego, portugalskiego, szwedzkiego i tureckiego – poprzez wykorzystanie ich pasji do piłki nożnej. Strona internetowa: <http://www.soccerlingua.net>

- **Taste the language** (Poznaj, jak smakuje język) pokazuje, że nauka języków może być smakowita, i oferuje możliwość bezpłatnego zapoznania się z językiem i potrawami różnych krajów. Strona internetowa: <http://www.tastethelanguage.net>

Więcej informacji na temat polityki i działań Komisji Europejskiej dotyczących wielojęzyczności:

E-mail: eac-info@ec.europa.eu

Komisja Europejska

Jak uczyć się języków obcych

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej

2010 — 31 str. — 14,8 × 21 cm

ISBN 978-92-79-12246-0

doi:10.2766/21037

Jak otrzymać publikacje UE

Publikacje płatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
- w księgarniach (podając tytuł, wydawcę lub numer ISBN)
- bezpośrednio u naszych przedstawicieli handlowych
Dane kontaktowe przedstawicieli handlowych można uzyskać na stronie <http://bookshop.europa.eu> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

Publikacje bezpłatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
- w przedstawicielstwach lub delegaturach Komisji Europejskiej
Dane kontaktowe przedstawicielstw i delegatur można uzyskać na stronie <http://ec.europa.eu> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

JAK UCZYĆ SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH

ISBN 978-92-79-12246-0

9 789279 122460